

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 24

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, torek 30. januarja 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din

Cena
din 1.—

Anglija izgubila včeraj devet ladij

Potopila so jih nemška letala na Severnem morju — Angleži priznavajo izgubo, a zaničujejo, da bi bilo zbito tudi neko letalo — Navdušenje v Nemčiji — Dosedanje izgube po nemški objavi

BERLIN, 30. januarja. DNB. V okviru izvidniških poletov so nemške letalske sile napadle v Severnem morju včeraj več oboroženih trgovinskih in patrolnih angleških ladij. Kljub močnemu obstreljevanju sovražnika se je nemškim letalcem posrečilo uničiti sedem trgovskih parnikov in dve vojni ladji. Pri Hartlepoolu so nemški letalci sestrelili eno angleško lovsko letalo. Nemška letala so se vsa nepoškodovana vrnila.

LONDON, 30. januarja. Havas. Nemške letalske sile so potopile včeraj angleške trgovinske parnike »Miriam«, »Atole«, »Monarche«, »Denis«, »Stembearne«, »Autrepol«, »Nitchley« in »Welpark«.

LONDON, 30. januarja. Havas. Tukaj zavračajo kot novo nemško pretiravanje vest, ki jo je širil nemški radio, češ da je bilo pri včerajšnjih napadih nemških letal na trgovske ladje na Severnem morju sestreljeno tudi eno angleško lovsko letalo.

BERLIN, 30. jan. DNB. Nemški listi slavijo veliki uspeh nemškega letalstva, ki je uničilo devet sovražnih ladij na Severnem morju. »Berliner Börsenzeitung« piše: »Velika Britanija mora vsak dan težko občutiti udarce nemškega orožja. Pred nekaj dnevi je nemška podmornica

potopila dve ladji iz nekega konvoja v bližini portugalske obale, včeraj pa so nemška letala napadla nekaj angleških konvojev in tako vnovič podala dokaz, da na Severnem morju vlada Nemčija. Takšen jezik Velika Britanija razume. Vsaka angleška ladja, ki vozi ob vzhodni

obali Anglije, nosi med svojimi listinami tudi svojo smrtno obsodbo. Vseeno je, ali to obsodbo izvršujejo podmornice, mine ali letalci.«

BERLIN, 30. januarja. DNB. Od začetka vojne sta zahodni velesili izgubili skupno 23 tankovskih ladij. Celokupna tonaža potopljenih ladij znaša 171 tisoč 207 ton. Od tega je izgubila Anglija tankovskih ladij za skupno 157 tisoč 92 ton. Francoska trgovinska mornarica je izgubila samo eno tankovsko ladjo, toda eno izmed največjih s tonažo 14.115 ton. V vrsto potopljenih tankovskih ladij se štejejo sledeče: Keenbake 5548 ton, Apeless 8826 ton, Juverialfy 9456 ton, British Influence 8431 ton, Tsejin 8825 ton, Tor-nus 8054 ton, Africa Shell 706 ton, tip Ebidale 8300 ton, James in Meguir po 10.525 ton, San Calisto 8010 ton, San Al-

berto 7297 ton, Inverlen 9141 ton, Ethel Templer 8930 ton, Emile Mignet (francoski) 14.115 ton, Dicksey 3790 ton, San Delphino 8000 ton, Ethel Brack 6568 ton, Liberty 8485 ton, El Esso 7267 ton, Inver Dagerl 9456 ton, Caroli River 7807 ton, Agnita 3561 ton in Ethel Chief, katere tonaža je neznana. Od začetka letošnjega leta pa do 25. januarja je bilo potoplenih sedem tankovskih ladij s skupno tonažo 47.583 ton.

LONDON, 30. jan. Reuter. Na angleško obalo je vrglo morje 15 trupel, ki so najbrž ostanki angleške posadke vojne ladje »Exmouth«. Našli so tudi desko z napisom omenjene ladje, ki je ostanek reševalnega čolna. Trupla so bila vsa nasičena z oljem. Opazili so še nekaj trupel, ki jih pa zaradi nemirnega morja niso mogli zajeti.

Tudi na Finskem se spreminja vojna v pozicijsko

Nobenih pomembnih dogodkov na kopnem - Nov sovjetski letalski napad, ki s je končal z bitem 15 sovjetskih letal - Tuja letala in tuji letalci v finski vojni

MOSKVA, 30. jan. Havas. Tass. Poročilo vrhovnega poveljstva leningrajskega vojnega okrožja od včeraj pravi: Nič novega. Sovjetska letala so napravila ogledne polete in zbila sedem sovražnih letal.

HELSINKI, 30. jan. Exchange Telegraph. Zaradi velikih izgub in težkoč pri oskrbovanju je sovjetska vojska skoraj popolnoma ustavila operacije na Karelijski ožini. Isto je mogoče trditi tudi o ostalih delih fronte na severu od Ladoskega jezera, kjer tudi ni nobenih pomembnih operacij. Tam so sedaj celo finske čete prešle ponekod v napad. Nekateri sovjetski edince so tu popolnoma likvidirane.

FINCI ZBILI 15 SOVJETSKIH LETAL
HELSINKI, 30. jan. Reuter. Sovjetska letala so v toku včerajšnjega dne napadla več mest na južnem Finskem. Pri tem je bilo sestreljenih 15 njihovih letal. Eno letalo je strmoglavilo blizu Helsinkov, pet v industrijskem predmestju Tampere, štiri blizu Haemelinja, pet pri Turkuju. Bombe, ki so padle na neko bolnišnico na vzhodnem Finskem, so ubile sedem bolničark in prav toliko ranjencev.

HELSINKI, 30. jan. Havas. V Viipuriju so sovjetske bombe popolnoma razrušile bolnišnico, pri čemer je bilo ubitih 23 oseb. To je sedma bolnišnica, ki so jo v zadnjih treh tednih bombardirala sovjetska letala.

SOVJETSKI KOMISARJI V LETALIH.
CURIH, 30. jan. Kakor poroča stokholmski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung«, delujejo sedaj v Sovjetski zvezi vsem posadkam bombarderjev posebnega boljševiskega komisarja. Ker je komisar edini v letalu, ki razpolaga s samokresom, in ker mora tudi on skrbeti za odmetavanje bomb, so pobegi sovjetskih letalcev na finsko stran skoraj popolnoma izostali. Beg sovjetskih pilotov je pa zanje zelo vabljev, ker so Finci obljubili vsakemu nagrado 10.000 dolarjev in prost odhod v neko drugo državo, ako prepuste letalo njim. Na ta način so dobili že več letal.

DOBAVA TUJH LETAL FINSKI
HELSINKI, 30. jan. Exchange Telegraph. Uradno se poroča, da prihaja po-

moč Finski iz tujine v vedno večjem obsegu. Opažajo se, da razpolaga finsko letalstvo tudi že z lovskimi letali najmodernejše konstrukcije, ki bodo dobro služila Fincem pri obrambi pred sovjetskimi bombarderskimi napadi. Mnoga tuja letala so že v boju. Hvali se posebno hrabro zadržanje švedskih letalcev, ki se vojskujejo skupaj s finskimi. Že doslej so zadali sovjetski aviaciji velike izgube. Prav tako dobro se pa drže tudi oni

švedski prostovoljci, ki se vojskujejo na kopnem.

ŠULGIN, FINSKI PROSTOVOLJEC
HELSINKI, 30. jan. Havas. Aleksander Šulgin, predsednik ukrajinskega nacionalnega komiteja in bivši zunanji minister v Petijurovi vladi, je doslej danes semkaj in se vpisal med prostovoljce. Šulgin je poslal ukrajinskim vojakom v sovjetski vojski poziv, naj se ne bore proti Finski.

Govor francoskega premierja Daladierja

V svojem govoru se je obrnil tudi na nevtralce — Apel na zaveznike in francoski narod — Za novo Evropo — Odmev v Ameriki

PARIZ, 30. januarja. Havas. Ministrski predsednik Daladier je imel sinoči govor, v katerem se je dotaknil sedanjega položaja na bojiščih, med sovražniki in v svetu sploh. Pri tem je govoril tudi o položaju nevtralnih držav in jih svaril, naj se ne vdajajo optimizmu in menijo, da se

ohranitev svobode. Posebno je pa apeliral na narode zavezniških sil in dejal: »Če hočemo zlomiti moč napadalca, moramo biti krepko organizirani in pripravljeni na vse. Dan za dnem moramo izpopolnjevati sredstva, s katerimi se bore naši vojaki na fronti. V vsem francoskem

narodu mora zavladati duh odrekanja in požrtvovalnosti. Brez oddiha mora vsak sodelovati pri odrejenem delu, kakor so naši bojovníki pripravljeni na boj. Zahvaljujem se narodu za disciplino in pripravljenost, da bomo izšli iz strašnega spopada kot zmagovalci. Treba je naglasiti, da bo po tem spopadu rešen ne le obstoj poedinih narodov, temveč ves pogled na prerojen, nov svet. Zato moramo zmagati, in zmagali bomo! To pot bo zmaga takšna, da bo v mnogočem pretehtala izključno vojaško zmago. V svetu gospodarjev in sužnjev, ki ga hočejo ostvariti brezumniki, vladajoči v Berlinu, moramo rešiti svobodo in dostojanstvo človeškega bitja.«

WASHINGTON, 30. januarja. Havas. Govor predsednika francoske vlade Daladierja je napravil globok vtis v ameriških političnih krogih, ki zlasti omenjajo tisti odstavek iz Daladierjevega govora, ki pravi, da bo totalna vojna započeta ob pravem času. Ameriški politični krogi spravljajo te besede v zvezo z govorom g. Churchilla, ki je zahteval še močnejšo vojno proti Nemčiji, in pa z govorom, ki ga je pred nekaj tedni imel v Chicagu angleški veleposlanik Lothian, ki je napovedal nemško ofenzivo za spomlad.

PARIZ, 30. jan. Daladier je imel snoči daljšo konferenco z generalisimom Gamelinom.

Misija generala Weyganda v Turčiji

ANKARA, 30. jan. Associated Press. Francoski general Weygand je včeraj odpotoval po daljšem bivanju iz Ankare ob enem z nekaterimi častniki turškega generalnega štaba v vzhodno Turčijo, kjer bo pregledal vse turške posadke in letališča od Ankare do Erzeruma. Temu potovanju se z ozirom na odnošaje med Turčijo in Sovjetsko zvezo pripisuje največja važnost. Za časa svojega bivanja v Ankari je bil sprejet tudi pri predsedniku İnönüju, na večer pred odhodom se je pa udeležil banketa, katerega je njemu na čast priredil turški generalni štab. Rezultati razgovorov generala Weyganda s turškim generalnim štabom se čuvajo kot tajnost. V zvezi s tem je zanimivo, da so se razširile vesti, po katerih sta zbrali Francija in Anglija v bližini Turčije velike čete, ki bi jih mogli takoj vreči na Kavkaz. Črna morje ali tudi na Balkan, ako bi bilo potrebno. Vse to do-

kazuje izredno veliko zavezniško aktivnost na Bližnjem vzhodu, iz česar bi se dalo sklepati, da se pripravljajo tu važni dogodki.

Grška delegacija na poti v Beograd

ATENE, 30. jan. Havas. Grška delegacija na konferenci Balkanskega sporazuma je odpotovala v Beograd.

BOHLE DOLOČEN ZA KOMISARJA V ANGLIJI

LONDON, 30. jan. United Press poroča: »News Chronicle« trdi, da je kancelar Hitler že določil svojega človeka, ki naj bi postal komisar v Angliji, ako bo Nemčija v sedanji vojni zmagala. Ta mož je Wilhelm Bohle, ki je bil rojen v Angliji, a je sedaj voditelj organizacij Nemcev izven Nemčije.

njim ne more nič zgoditi, naj se vojna konča tako ali tako. Ako bi zmagali nasprotniki zaveznikov, bi premagane popolnoma uničili, a s tem bi bilo tudi konec vsake neodvisnosti v svetu. Zaradi tega je treba stati vsem na straži za

Maribor, 30. januarja.

Na Svečnico, dne 2. februarja se snidejo v Beogradu li konferenci zunanji ministri Balkanske zveze: Cincar-Marković za Jugoslavijo, Gafencu za Romunijo, Saradžoglu za Turčijo in Metaxas za Grčijo. Z njimi pridejo v našo prestolnico visoki uradniki in diplomati vseh štirih zaveznih držav, obenem pa poročevalci listov iz vse Evrope in morda celo od drugod, kajti Beograd bo 2. in 3. februarja središče zanimanja prve vrste in torišče odločitev, ki bi utegnile sodočno poseči v razvoj mednarodnih dogodkov. Zato pričakujejo beograjskih sklepov z napetostjo tako v Nemčiji, Italiji in Sovjetski zvezi, kakor tudi v Angliji, Franciji in nevtralnih državah. Balkanska zveza združuje države z okoli 60 milijoni prebivalcev, z ozemljem, ki sega od našega Triglava do Kavkaza in z geopolitičnim položajem, ki predstavlja na mnogih točkah ključ do življenjsko važnih prometnih žil.

Po vsem tem je razumljivo, da je ta velika skupina držav, ki razpolaga mimo tega z dobrimi in razmeroma tudi izvrstno opremljenimi vojskami, važnega pomena za vse vojskujoče se države in za nevtralce, pa naj bo sama že nevtralna ali v vojnem stanju. Kakšen izredni pomen prisojajo Angleži in Francozi tej skupini, spoznamo že po tem, da so dali dvema izmed njih, Romuniji in Grčiji, garancije za njihovo nedotakljivost, s tretjo, Turčijo, so pa sklenili tudi formalno zavezniško in vojaško pogodbo. Kako sodi o njej Italija, je prav tako dobro znano, saj vidimo, da so vsa njena prizadevanja zadnjega časa usmerjena v en sam glavni cilj, zavarovati na tem prostoru mir. S strani Nemčije smo pa slišali prav te dni, da je evropski jugovzhod ključ položaja in so z njim ne samo posredno, ampak celo tudi neposredno združeni življenjski interesi Nemčije. S strani Sovjetske zveze sicer nimamo tako preciznih izjav, ni pa nobena dvoma, da tudi njej ne more biti vseeno, kaj se v tem delu Evrope dogaja. Toda Balkanska zveza pridobi še več na svojem pomenu, ako upoštevamo, da ima po zvezi s Turčijo naravni podaljšek tudi v tako imenovani saardapalski zvezi, obsegajoči Irak, Iran in Afganistan. S tem se podaljša zveza teritorialno še od Kavkaza skoraj do Tibeta.

Kakšen bo program konference v Beogradu, je skrivnost diplomacij članic Balkanske zveze, kljub temu ni težko uganiti, da bo glavni predmet sedanjega mednarodnega položaja v zvezi z evropsko vojno in vsemi vprašanji, ki iz nje izhajajo zanimajo Jugoslavijo, Romunijo, Turčijo in Grčijo. Prvo zanimanje je seveda prizadevanje, obvarovati evropski jugovzhod pred neposrednimi grozotami vojne s tem, da se zavaruje njegova nevtralnost, če treba tudi z energičnim odporom proti nasprotnim poizkusom. Da pa bo to mogoče, je treba razčistiti še razna vprašanja, ki ne potekajo od zunaj, ampak izvirajo direktno iz evropskega jugovzhoda samega. V tem prostoru sta zlasti dve izhodišči negotovosti: Madžarska in Bolgarija. Obe vztrajata še vedno pri starih revizionističnih stremjenjih, ki se nanašajo z madžarske strani nasproti Romuniji, z bolgarske pa proti Romuniji in Grčiji. Da bodo zunanji ministri v Beogradu razpravljali tudi o tem, ni dvoma, ni pa mogoče ničesar prerokovati glede vprašanja, ali bodo sprejeli kake določene sklepe in ali bodo ti eventualni sklepi taki, da bodo mogli ustvariti rešitev ali vsaj odgoditev omenjenih, vzajemnost kalečih nesoglasij.

Mi bi s svoje strani želeli, da bi se to v polni meri posrečilo in da bi se, kolikor mogoče temeljito izločili s področja ozemlja držav Balkanske zveze vsi tuj vplivi, ki — naj bodo še tako dobrohotni — nikoli ne morejo biti popolnoma identični z interesi Balkana. Države Balkanske zveze so dovolj močne, da to lahko dosežejo, samo ako so voljne do konca uskladiti svojo zunanjo politiko in se medsebojno tako strniti, kakor to terjata sedanjí čas in položaj. V tem primeru je ni sile, ki bi mogla omalovaževati njihovo voljo, kajti težko je verjeti, da bi si katera želela spora s skupino, ki je po ozemlju, številu prebivalstva in vojski tako močna, kakor strnjena Balkanska zveza. V taki povezanosti more

Sedma obletnica Hitlerjeve vladavine

BERLIN, 30. jan. DNB. Ves nemški tisk posveča obširne članke sedmi obletnici prevzetja oblasti v Nemčiji po Adolfu Hitlerju in nacionalnem socializmu. Pisanje pa je v znaku vojne. Alfred Rosenberg opisuje v »Völkischer Beobachterju« sedanjí zgodovinski položaj v tem smislu, da tudi stari, ali organizirani in v vojaškem pogledu še vedno močni svet zadnji odpor in zadnji napor, da zmaga s svojimi tako imenovanimi demokratičnimi načeli, v bistvu se pa bojuje le za prevlado najbrutalnejših borznih spekulacij nad Evropo in Nemčijo. Rosenberg pravi dalje, da obstaja zgodovinski preokret, ki nastopa s to vojno v boju med borzno dobo in novimi, prebujenimi sila-

mi dvajsetega stoletja. Mi te vojne nismo želeli, pravi Rosenberg. Mi smo onim, ki se sedaj proti nam vojskujejo, izjavili, da nimamo namena ogroziti njihovih narodov, da pa tudi ne moremo dovoliti, da bi se podrejali naši življenjski interesi spekulativnim poslovnim interesom londonske in pariške borze. Tako je nastala sedanja vojna ne zaradi notranjih mečežev in neredov, kakor za časa francoske revolucije, ampak narobe, zaradi našega socialnega preroda in zaradi duhovnega in političnega zloma onih drugih, ki so l. 1919. razpolagali z veliko močjo v Evropi in imeli možnost, da uvedejo nov red, so pa namesto tega omrežili ves svet.

Odmev preseljevanja tirolskih Nemcev

RIM, 30. jan. Stefani. Skupina 150 Nemcev iz Bolcana in drugih obmejnih pokrajin Italije, ki so obdržali italijansko državljanstvo, je prispela v Rim, da izrazi v imenu svojih sorojakov vdanost predstavnikom fašistične Italije. V zvezi s tem demantirajo italijanski listi neko pariško vest, da se je dr. Clodius pogajal v Rimu z zastopniki italijanske vlade o vprašanju odškodnine, ki bo dana Nemcem,

kateri so optirali za Nemčijo, ko se bodo tudi dejansko preselili v rajh. To vprašanje je bilo, kakor se zatrjuje, rešeno že v znanem italijansko-nemškem sporazumu, po katerem ocenjuje posebna nemško-italijanska komisija premoženje nemških optantov, ki čisto pravično likvidirana še preden se bodo optanti preselili v Nemčijo.

Amerika ne kupuje sovjetskega zlata

WASHINGTON, 30. jan. Havas. Finančni minister Morgenthau je izjavil časnikařem, da je vest, da vlada USA kupuje pri sovjetskih zlatu v vrednosti 175 milijonov dolarjev, smešna. Dodal je, da nima točnih števil sovjetske pridelave zlata in ne more ugotoviti, koliko zlata

prihaja iz Rusije v Zedinjene države. Nemogoče pa je s popolno gotovostjo dognati izvor uvoženega zlata. V takih okoliščinah je malo verjetno, je dejal Morgenthau, da bi vlada USA mogla izdati ukrepe proti zlatu iz Rusije.

Važna seja ameriškega senata

WASHINGTON, 30. jan. Havas. Senatski odbor za zunanje posle se sestane jutri, v sredo. Na dnevnem redu tega sestanka bosta dve važni vprašanji: 1. finančna pomoč Finski, in 2. embargo proti Japonski. Ni še znano, ali bo zunanji minister Hull pozvan, da poda izjavo pred odborom na tajni seji o odnošajih med USA in Japonsko.

V Ameriki še 9 milijonov nezaposlenih

NEW YORK, 30. jan. Exchange Telegraph. Kljub temu, da doživlja bojna industrija v Zedinjenih državah Severne Amerike veliko konjunkturo, kriza nezaposlenosti še ni popustila. Delavske organizacije so ugotovile, da je v Zedinjenih državah še vedno okoli devet milijonov ljudi brez dela. Prezident Roosevelt bo v kratkem predložil nov načrt za pobljanje nezaposlenosti.

SKLEPI BELGIJSKE VLADE

BRUSELJ, 30. jan. DNB. Belgijska vlada je sklenila na včerajšnji seji, da se demobilizirajo vsi rezervni častniki, ki imajo več ko pet otrok. Dalje je dobil finančni minister dovoljenje, da izroči preko Rdečega križa tri milijone frankov kot pomoč Finski.

SMRT PRINCA ORLEANSKEGA

RIO DE JANEIRO, 30. jan. Havas. — Princ Orleanški-Braganski je sinoči bil v kinu. Med predstavo se je naenkrat zgrudil. Takoj so ga prenesli na njegov dom, kjer pa je kmalu izdihnil za srčno kapjo. Princ je bil star 65 let.

KINGOVA ČESTITKA PADEREWSKEMU

OTTAWA, 30. januarja, Havas. Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je poslal Paderewskemu brzojavko, v kateri mu čestita k izvolitvi za predsednika poljskega narodnega sveta. Paderewski je odgovoril: »Naj Bog blagoslovi Kanado, plemenitega in hrabrega zaveznika.«

predstavljati velesilo prve vrste in uveljaviti svojo voljo na vsem področju, katero obsega, pa tudi še daleč okoli nje.

Na beograjski konferenci bo igrala posebno vlogo zlasti naša država kot središče in najpomembnejša sila Balkana, saj jo njen geopolitični položaj kot stikalnišče srednje Evrope, Sredozemlja, Po-

Sprememba volivnega zakona

Na včerajšnji seji odbora ministrov je bil sprejet nov načrt volivnega reda, ki predvideva, da bo državno listo sestavljala nosilec te liste z nosilci vseh okrožnih list. Z državne liste se bo volil samo nosilec liste. Izvoljen bo le tedaj, če bo dobil po vsej državi 100.000 glasov. Vsi drugi mandati se bodo delili po okrožjih na isti način kakor pred 6. januarjem. Na vsakih 40.000 prebivalcev bo prišel po en poslanec, če bo višek od 40.000 znašal v okrožju več kakor 25.000 ljudi, bo voljen še en poslanec. Volivna okrožja bodo, z manjšimi izpremembami v Bosni in Srbiji, ostala v glavnem ista.

Domači zapiski

Knez Pavle letalstvu

Na zborovanju Aerokluba je knez namestnik Pavle med drugim uglasil, da »je danes vsem jasno, da je potrebno letalstvo tako kot kulturni činitelj, kakor kot orožje narodne obrambe. V našem narodu je letalski duh na potrební višini, naša država šteje na stotine in stotine mladih letalskih prostovoljcev, na tisoče mladih jadrancev in na desetstisoče šolske mladine, ki je prepojena z ljubeznijo do letalstva. S tem je ustvarjena neobhodna podlaga za jugoslovansko letalstvo, katere ni mogoče odkupiti z denarjem, temveč z dolgoletnim neumornim delom, ki je prežet z resnično vero, predvsem pa z rodoljubjem. Javno priznanje, ki ga zaslužite od vse države, naj vam bo vzpodbuda za nadaljnja neumorna prizadevanja k vzvišenemu prostovoljskemu cilju: k moči in poletu jugoslovanskih kril.«

Sprememba volivnega zakona

Na včerajšnji seji odbora ministrov je bil sprejet nov načrt volivnega reda, ki predvideva, da bo državno listo sestavljala nosilec te liste z nosilci vseh okrožnih list. Z državne liste se bo volil samo nosilec liste. Izvoljen bo le tedaj, če bo dobil po vsej državi 100.000 glasov. Vsi drugi mandati se bodo delili po okrožjih na isti način kakor pred 6. januarjem. Na vsakih 40.000 prebivalcev bo prišel po en poslanec, če bo višek od 40.000 znašal v okrožju več kakor 25.000 ljudi, bo voljen še en poslanec. Volivna okrožja bodo, z manjšimi izpremembami v Bosni in Srbiji, ostala v glavnem ista.

Cvetković: glavni odbor NRS

Na iniciativo Cvetkovića se nadaljujejo pogajanja Miše Triunovića z Aco Stanojevićem. Edinstvo radikalov naj bi se doseglo med dvema glavnima skupinama: med glavnim odborom Radikalne stranke in JRZ. V novo stranko naj bi vstopili še skupini Bože Maksimovića in dr. Laza Markovića, ki aktivno sodelujeta v vladi. Za osnovo v politiki države jemljejo kombinacijo iz l. 1935, najozje sodelovanje z muslimani in slovensko skupino dr. Korošca. (»Jutarnji list«).

Proti volitvam — proti demokraciji

Razvoj naših notranjih prilik gre v smeri federacije, za katero sta se izrazili Demokratska stranka kakor JRZ. Toda federacije ni brez svobode in demokracije. Najprej je treba uvesti svobodo in parlamentarizem in šele potem graditi državo na federalističnem temelju. Kdor se umika pred volitvami, temu ni do demokracije in federacije. Pred sestankom Balkanskega sporazuma bi bilo v interesu državne celine, da se kažejo čim manj difference med Srbi in Hrvatima, ugotavlja v uvodniku »Hrvatski dnevnik«.

Uredba o povišanju uradniških plač

V Kruševcu je na politični konferenci minister pravde dr. Laza Marković dejal, da pripravlja vlada uredbo o povišanju plač vsem uradnikom države. Dalje je poudaril, da sporazum niti v eni točki ni zadel Srbov, ki se nimajo česa bati.

Min. Bešlić o naši nevtralnosti

Na zboru JRZ v Sivcu je prometni minister inž. Bešlić med drugim naglasil, da »ne zahtevamo od drugih ničesar. Ne gledamo preko ograje na tuje dvorišče. S sosedi imamo najbolj prijateljske odnošaje in pogodbe ter želimo z miroljubnostjo doseči gospodarske koristi za narod, ki se je že dosti bojeval. Vlada narodnega sporazuma ima v teh težkih dneh nalogo, da ohrani nevtralnost, ki jo bomo očuvali, ker imamo hrabro, odlično opremljeno vojsko.«

Za opredelitev muslimanov

Muslimanska organizacija HSS je imela v Zenici zborovanje. Prof. Hadžić je v govoru naglasil, da je treba, da se muslimani končno že opredelijo, ali so za Zagreb ali Beograd

Novice

Zdravstveni fond - tudi za obrtne in trgovske vajence!

Za vso našo šolsko mladino je vpeljan zdravstveni fond, samo za vajence na strokovnih nadaljevalnih šolah tega fonda ni. Na univerzi se letno plačuje po 30 din na ostalih šolah po 20 din. Ta zdravstveni fond služi za potrebno pomoč bolnim učencem, za zdravniško pomoč, zdravila ter bolnico ali okrevališča, zlasti pa o počitnicah za počitniške domove ali kolonije. Glavna pomoč, ki se nudi bolnim učencem, je zdravniški pregled. Izkazala se je tudi velika potreba popravila zob, kajti pokvarjeni zobje in slaba hrana, ki jo uživa večina revnih učencev na vseh šolah, ima za posledico raznovrstne bolezni in posebno velik odstotek žleznih bolezni. Učenci niso v stanju da bi dajali popraviti zobovje. Povrh tega imamo učence, ki nosijo v sebi klice pljučnih bolezni — tuberkulozo — najnevarnejše bolezni. Nujen bi bil vsako leto temeljit rentgenološki pregled pljuč vseh učencev in isto pri vajencih in vankah, ki žive v še slabših socialnih razmerah, kot ostali učenci.

cev v Ljubljani je lansko leto pustil zdravniško preiskati vse zaposlene vajence v dravski banovini, ki ima preko 10.000 vajencev in vajenk. Šef zdravnik celjske ekspoziature OUZD g. dr. Čerin pravi glede zobovja pri vajencih: »Pri preiskavi vajencev se je ugotovilo obupno stanje njihovega zobovja, kar bo v poznejšem času imelo za posledico razna druga žleznostna in septična obolenja, če se v pravem času ne prepreči še nadaljnji razkroj in razpadanje zobovja. — Vajenci s pokvarjenim zobovjem se z zobozdravniško izvidnico napotijo k zobozdravniku s priporočilom, da si na vsak način pusti popraviti pokvarjeno in razpadajoče zobovje, vendar pa ni pričakovati uspeha v tem pogledu, ker se vajencem ne prispeva k popravilu zobovja ves uradov prispevek, ki je odmerjen po trajanju članstva. Zato bi bilo priporočljivo, da se pri uradu najde poseben kredit, iz katerega bi vajenci ob takšnih preiskavah uživali 100% uradov prispevek. Večji del vajencev je siromašnih staršev, pri svojem učnem moštru ne prejemajo nikake plače in tako

nimajo denarnih sredstev, da bi pri zobozdravniku poravnali na nje odpadajoči del prispevka. Celoten uradov prispevek bi se naj odmeril vsem obrtnim vajencem, ki so zavarovani in ne glede na trajanje članstva, kajti s tem bi urad gotovo izpolnjeval važno nalogo; s pravočasnim zdravljenjem zobov bo urad prihranil marsikateri poznejši obilnejši izdatek. Tako pa, ker vajenec nima denarnih sredstev za plačilo naju odpadajočega dela prispevka, opusti nadaljnje zdravljenje zobov in ne prepreči prodajanje svojega zobovja. Spričo teh ugotovitev dr. Čerina glede zobovja je omeniti, da zakon o zavarovanju delavcev ne dopušča celotnega kritja stroškov zobovja in je priporočati, da bi OUZD v Ljubljani potom Higijenskega zavoda za zdravstveno zaščito mladine upeljal tudi za obrtne in trgovske vajence zdravstveni fond letno vsaj po 10 din. Na ta način bi vajencem bilo znatno pomagano in preprečile bi se razne poznejše bolezni, ki so posledica slabega ali manjkajočega zobovja.

Okrožni urad za zavarovanje delav-

Sestanek električnih zadrug v Ljutomeru

Radi obvestila, da bo falka elektrarna prisiljena, vsled nastalih gospodarskih težkoč, povišati ceno električnemu toku, so se zbrali v Ljutomeru zastopniki vseh zainteresiranih električnih zadrug, da proti temu ukrenejo vse potrebno. Če bi elektrarna povišala ceno električnemu toku, bi bile predvsem prizadete električne zadruge na deželi, ki imajo z elektrarno posebne pogodbe. Zadruge sama so itak cene toku zvišale že prej, ker je ta povišek edini vir dohodkov za amortizacijo posojila, ki so ga zadruge najele za elektrifikacijo posameznih krajev. Zadruge pa sedaj ne morejo več zvišati cene električnemu toku, ker je sedanja cena toka od 5 din naprej, itak že maksimalna cena za 1 kilovatno uro.

druge: Središče, Ormož, Ivanikovci, Ljutomer, Murska Sobota, Beltinci, Križevci, Stara vas in druge. Sestanek je vodil župan mestne občine v Ljutomeru g. Slavič.

Na tem sestanku se je sklenilo, da se s posebno resolucijo opozori elektrarno Falo, da zadruge absolutno ne morejo pristati na povišanje cen toku, da bodo v nasprotnem slučaju ali v slučaju nesoglasja zahtevale razzodišče v smislu čl. 6. pogodbe. Smatrajo, da je sedanje izredno stanje za vsako povišanje cen toku za splošno gospodarstvo kvarno in neprimerno. Soglasno je bilo odklonjeno stališče elektrarne, da se je splošni indeks cen zvišal in da ta povišek indeksa ne vpliva pri proizvodnji električnega toka.

o „Mali gospodar“. Zveza društev „Mali gospodar“ za Slovenijo je začela izdajati mesečnik, ki bo izhajal vsakega 15. v mesecu in ki bo zvest svetovalec v vseh zadevah, ki se tičejo malega gospodarstva. Prva številka, ki je izšla te dni na 20. straneh, prinaša članke o reji malih živali v januarju, o perutninarstvu, kuncereji, golobarstvu, o našem vrtu, o kolinah itd. Za člane rejskih organizacij stane časopis 21 din, za nečlane 30 din. Naslov: „Mali gospodar“, Ljubljana, Gajeva ul. 9/I.

o Fantovski pretep. V nedeljo proti polnoči so se stepli v gostilni Račel v Smartnem pri Slovenjem Gradcu mladeniči. 25 letni Herlah je v prepiru udaril nekega mladeniča, na kar ga je nekdo udaril s stolom po glavi in mu prizadel težjo poškodbo, da je moral v bolnišnico.

o Sesečovo hišo je zavaroval na svoje ime bivši zastopnik neke ljubljanske zavarovalnice Jernej Z. iz Cerkevjanjaka v Slovenskih goricah. Prišli pa so mu na sled in ga ovadili orožnikom.

Celje

o Avtobusni promet na progi Celje-Kozje. Posreda je do nadaljnjega ukinjen, ker je sneg v gotovih odsekih na cesti tako slabo zoran, da je promet nemogoč.

o Vlom sredi mesta. V nedeljo med 16. in 6.19 uro je neznan vlomilec vlomil s ponarejenim ključem v stanovanje lastnice kavarnice „Evrope“ Helene Krušičeve na Kralja Petra cesti. Prebrskal je stanovanje in odprl predal miznice, iz katerega je ukradel 2800 din gotovine ter zlatnine in nakita za 9690 din. Nato je izginil in se odpeljal s savinjskim vlakom. Ob progi pri Mariborski cesti s onišli dve škaltici od zlatnine in nakita, ki ju je vlomilec vrgel skozi okno vlaka. Policija je na delu, da izsledi predznednega vlomilca.

o Za mrtvega proglašeni trgovski polnik 45 letni Anton Schneider je prišel v Celje po polni list. Omenjeni je pristojen v St. Peter v Sav. dol. in se je pred 20 leti poročil z neko Czornyj Marijo v Hambornu v Westfaliji. Kmalu po poroki je odšel na

Zvišanje uradniških plač

Pravosodni minister dr. Laza Markovič je izjavil v Kruševcu, da pripravlja vlada uredbu o zvišanju uradniških plač. Uredba bo zajela vse državne uradnike. Istočasno bo vlada pazila, da ne bo zvišanje plač imelo za posledico nov skok cen življenjskih potrebščin. Edino zadnje skrbi vlado.

OBMEJNI TRAFIKANTI PROTI EKSPORTNIM CIGARETAM

Namesto da bi v tej naraščajoči draginji monopolna uprava povišala trafikantom odstotke, je občutno poslabšala njihov položaj z uvedbo prodaje eksportnih cigaret. Obmejni kraji so danes preplavljeni z eksportnimi cigaretami, tako da ponekod trafikant ne prodaja niti četrtine tega več, kar je popreje prodal. Z borinim zaslužkom od 500 do 600 din mesečno, od katerega mora dati za lokal in stanovanje do 450 din, trafikant pač ne more potem preživljati veččlanske družine in šolati otrok.

Zategadelj bi bilo potrebno, da bi pri tej naraščajoči draginji, ko tovarne in delodajalci zvišujejo plače uslužbencev, tudi monopolna uprava povišala odstotke, ki jih dobivajo trafikanti. To povišanje pa bi dosti ne zaleglo, če se ne bi občutno omejila prodaja eksportnih cigaret — ali pa sploh ukinila. Saj ni danes redke slučaj, da srečujete v obmejnih krajih ljudi, ki kadijo povsod in edino le eksportne cigarete in eksportni tobak.

Obmejni trafikant.

potovanje. Potoval je po raznih državah in žena 8 let ni od njega dobila nikakega glasu, zaradi česar je izposlovala od okroglega sodišča v Celju, da ga je proglasilo za enkrat niso mogli izdati, dokler se zaradi podaljšanje potnega lista, ki mu ga pa zaenkrat niso mogli izdati, dokler se zadeva ne uredi pri sodišču.

o Brata je zabodel, 38 letnega posestnika Alojza Seliča iz Slivnice pri Celju je v prepiru napadel brat Jože Selič z nožem in ga zabodel v ramo. Težko poškodovanega Seliča so oddali v celjsko bolnišnico.

Ptuj

o Svetosavska proslava na ptujski gimnaziji. Na dan proslave sv. Save na gimnaziji so dijaki in dijakinje čitali svoja dela. Dijak Vošnjak Mitja je razpravljal o mladini, ki ni več tako čustvena kot so bili prejšnji rodovi, ampak postaja vedno bolj stvarna in se pripravlja za življenje, ki je borba za obstanek. Dijakinja Urbasova je v „Prvih zvončkah“ prikazala uničujočo bedo brezposelnih. Otroci brezposelnih služijo kruh s prodajanjem zvončkov. Di-jak Majcen je orisal pot z očetom lukarjem v Maribor. Tokrat je spoznal, da svet ni tak kot je sanjal o njem. Neka častiljiva gospa, ki je postovala svojega psička, je nahrnila njegovega očeta, ki ji je ponudil luk. Ogenj, ki se je tedaj zasvetil v njegovih očeh, mu je razodel vse. Di-jakinja Remčeva pa je prečitala nekaj čustvenih pesmi. Tako je bil praznik sv. Save obenem pravi praznik mladine, njihovega dela, njihove volje in njihovih stremeljenj.

o Tudi dobra stran snega. Mestna občina je najela večje število delavcev, predvsem družinske očete, ki odstranjujejo sneg iz ulic. Ostali brezposelnih pa željno čakajo, da bi zapadel še debelejši sneg.

12 let za poneverbe na sodišču

Danes zjutraj je pričela pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti razprava proti bivšemu oficijalnemu soboškega okrajnega sodišča Štefanu Friedrichu, ki je obdolžen, da je tekom svoje dolgoletne službe, v kateri je bil stalno ocenjevan kot vzoren uradnik, poneveril skoraj milijonsko vsoto. Odkritje afere in aretacija Friedricha, ki je bil dobro poznan v Soboti ter po Prekmurju in se je stalno gibal v boljši družbi, je zbudilo precejšnjo senzacijo. Preiskava je trajala že od spomladi.

Obtoženi Friedrich je poleg plače dobival kot zapriseženi tolmač madžarskega jezika prvo desetletje mesečno tudi do 3000 din. Razpravna dvorana v bivšem Szaparyjevem gradu je bila polna in so smeli prisostvovati le oni, ki so dobili pravočasno vstopnico. Senat so sestavljali gg. predsednik dr. Serneč Janko, votanta Alojz Piškur in Viktor Prohinar. Obtožnico je zastopal tožilec g. dr. Albin Juhart, obtoženca ex officio dr. Franc Bajlec. Za zapisničarja je bil Repovž Albert. — Kot je bilo razvidno iz obsežne obtožnice, je vršil Friedrich svoje delikte že od 1927. leta in vse do 3. maja 1939. Tekom 11 let je izvršil 139 deliktov in utajil skupno 702.000 din. Utajil je zad-

njo podporo vdovi s 7 otroki umrlega kmetičarja, zadnjo invalidsko podporo umrlega invalida, življenjsko zavarovanje v Ameriki umrlih ali zapuščino ameriških težakov — pa še vrsto slučajev pupilnih naložb, vlog itd. Posamezne utaje se gibljejo od 16 din do 161.000 din.

Obtoženi Friedrich je podal obširen zagovor, ki naj bi predvsem pojasnil, kaj ga je na utaje navedlo.

Razprava je bila opoldne prekinjena, da bi bile popoldne zaslišane še neke nove priče v zvezi z obremenitvami.

Obsojen je bil zaradi utaje uradnega denarja na 12 let težke ječe ter na trajno izgubo državljskih pravic.

Snežna odeja gnoji kmetovalčeva polja

To zimo je zapadlo izredno veliko snega. Res je, da bo ta sneg precej škodoval prometu, ali za gospodarstvo je letošnji sneg neprecenljive vrednosti. Še več bo ta sneg vreden, če bo polagoma koptel ter bo mokrota počasi pronicala v zemljo; kajti če se sneg začne naglo taliti, voda hitro odteka, in lahko nastane prav resna nevarnost poplav.

Pameten gospodar se bo veselil snega. On ve, da debela snežna odeja, ki pokrije njegova polja in travnike, prinaša blagoslov njegovi zemlji in plodovitosti. Znano je, da je zadostna plast snega najboljša zaščitna sredstvo proti hudim zimam. Sneg vpliva na rastlinstvo na dva načina. Sneg je na eni strani slab prevodnik toplote ter kot tak preprečuje premočno odhajanje toplote iz zemlje, s tem pa obenem premočno ohlajevanje tal in blaži spremembe v temperaturi.

Setev, ki je pokrita s snežno plastjo, lepše prezimi od setve, ki ni pokrita s snegom. Sneg pokrije zemljo ter ne propušta iz zemlje toplote, na drugi strani pa paralizira prevelik mraz. Snežna plast je tako prava odeja, ki pokrije zemljo pozimi. Pod visokim snegom obdrži zemlja precej enako toploto, da ni prehladno

in ne pretoplo. Nič hujšega pač ni za ozimino, če je zima brez snega ter je en dan preveč toplo, drugi dan pa preveč hladno, da en dan vse zmrzne, drugi dan se začne vse taliti, tretji dan pa znova vse zmrzne. Vse to uničuje komaž vzkliko ozimino, jo slabi ter uničuje. Vsak gospodar ve, kakšno škodo povzroči mraz, posebno še, če je vetrovno.

Zato je prepozna setev, če ni snega, po navadi vedno slaba. V dobro zasneženi zimi pa je taka setev prav bogata. Zemlja se ne ohladi preveč, da lahko seme lepo vzklije.

Snežna odeja veča v zemlji vlago. Zemlja, ki jo je pokril pozimi sneg, je vedno vlažnejša od gole. Znanstveni svet je ugotovil, da zemlja vpije čez vse leto samo od 7 do 8 odstotkov deževnice (7 do 8 litrov na 100 litrov), snežnice pa vpije 75 odstotkov (75 litrov od 100 litrov). Ko pade pozimi mnogo snega, ostane zemlja vlažna tudi čez poletje. Če pa je zima suha, je tudi letina suha, a suša je ena izmed največjih nesreč za poljedelca.

Sneg pa izenačuje pozimi tudi toplino ozračja. Tudi najlepši zimski dan je hla-

den, ker se sončna toplota uporablja za taljenje snega. Tako se zrak ne segreje ter ostane hladen. Tako zimo, ko ni snega ter se toplota hitro izpreminja, začnejo hirati ljudje, prav tako živina in rastlinstvo.

Znano je tudi, da sneg »zemljo pognoji«. V ozračju je vedno mnogo prahu, rastlinskih in živalskih odpadkov. Sneg, ki pada na zemljo, odnaša s seboj ta prah na zemeljsko površino. Ko začne sneg pozneje kopteti, vidimo, da ni več tako bel in čist, kakor je bil skraja. Ako snežna odeja potem počasi skopni, pronikne ves ta prah v zgornjo zemeljsko plast ter jo napravi plodnejšo. — Prav tako je v snegu mnogo ogljikove in žveplene kisline. V 1000 delih snega je 22 delov ogljikove kisline, v 1000 delih zraka pa samo 0.3 do 0.4 dele. Ogljikova kislina pa je neprecenljive vrednosti za plodovitost zemlje. Ogljikova kislina in vlaga delata iz kamenja novo zemljo.

Lahko pa postane snežna plast prava šiba za poljedelca, če se začne taliti »od zgoraj«, od sonca ter ponoči zamrzne. Če se sneg začne taliti prenašlo, nastane nevarnost poplav.

o 120 kg težkega delca so ubili pod slapovi Krke pri Šibeniku.

o Naši konji v Nemčiji in Franciji. V Backo so prispeli nemški in francoski trgovci, ki kupujejo konje za svoje države.

o Polres v Podravini. V okolici Jagnjedovca in Koprivnice so večkratni močni potresni sunki vznemirili prebivalstvo. Boje se, da se bo ponovila potresna katastrofa iz leta 1938.

o Zločinec — hipnotizer. V okolici Bježovara je neki lažni zastopnik elektrarne izvršil celo vrsto goljufij. Pri zločinskem poslu se je posluževal hipnoze. Svoje žrtve je hipnotiziral ter od njih izvajal večje in manjše vsote denarja.

o Casopisni kolporterji so zborovali te dni v Zagrebu. Zahtevali so socialno zavarovanje za svoj stan. Pokrovitelj organizacije zagrebških kolporterjev je neki tamkajšnji draguljar.

Maribor

Povečanje doma mariborske JS v Bakru

Pred spremembo pravil, ki bodo uredila notranje delo JS v državi

V zadnjem času je bila plenarna seja izvršnega odbora Jadranske straže za celo državo. Na tej seji se je osvojilo stališče vseh udeležencev odborov v državi, da ostane Jadranska straža enotna, nedeljiva in skupna za celo državo, kakor je bila do sedaj. Zadnje čase se je govorilo o spremembi pravil Jadranske straže in o njeni morebitni delitvi. V tem pogledu je sklenjeno, da se enotnosti organizacije Jadranske straže v duhu jugoslovanske državne skupnosti ne bodo nikoli spreminjali, temveč ostane organizacija kakršna je bila do sedaj. — Pravila se bodo spremenila le v svrhu notranje ureditve, da bi se razvoj društva prikrojil novim razmeram. Smatramo za potrebno javiti gornja pojasnila naši širši slovenski javnosti, da ne bi bilo krivih tolmačenj, ki bi društvu lahko škodovala. Smoter Jadranske straže ostane isti: povezanost in ideološka vzgoja v obrambi naše posesti in pomorske politike.

Napori Jadranske straže v Mariboru so bili vselej osredotočeni v to, da smo mogli poslati čim več mladine na leto-

vanje v naš mladinski dom v Bakar. Od ustanovitve doma do letošnje sezone je letovalo v domu okrog 4.000 otrok, Povprečno 800 vsako leto. Odbor je skrbel, da je mladina bila v prostem času poučena s primernimi strokovnimi predavanji o važnosti in lepoti našega Jadrana. Poleg rednega letovanja v domu je bilo veliko poučnih ekskurzij, katerim je dom nudil zavetišče in preskrbo. Ker je postal zaradi prevelikega oglaševanja dece pretesen, je odbor odredil, da se nakupi parcela poleg doma, na kateri naj bi se zgradil primerni prostor, v kate-

rem bi bilo omogočeno ekskurzijam in odvišnemu številu letovalcev prenočišče in vsa ostala oskrba.

Vsako leto je odbor nudil nekaj brezplačnih mest za letovanje na morju največjim šolskim otrokom iz obmejnih krajev. Ti so ostali najvernejši in najbolj hvaležni organizaciji. Ponesli so domov navdušenje za lepoto našega Jadrana v trdnem prepričanju, da bodo tudi za naprej člani podmladka Jadranske straže, ki jim bo v bodočnosti morda omogočil zopetni povratek v Bakar.

Lep razvoj mestne plinarne

Mestna plinarne je obratovala do 23. avgusta 1939 s starimi napravami: horizontalna peč s 6 retortami ter z dvoplinskimi generatorjem. Od 23. VIII. 1939 obratuje z novo komorno pečjo in moderno preurejenim obratom. Za proizvod plina se je porabilo 1.871.000 kg črnega in rjavega premoga, iz katerega se je med drugim proizvedlo tudi 871.000 m³ plina. Oddaja plina za gospodinjstvo znaša

75%, industrija porabi 22%. Ojačeni plinovodi v dolžini 955 m so se položili v Prešernovi, Maistrovi, Kopitarjevi, Vrazovi in Aškerčevi ulici ter na Zrinjskem trgu. Plinovodi so se podaljšali v Koldvorski, Erjavčevi, Einspielerjevi, Trdinovi, Gregorčičevi in Grajski ulici ter na Betnavski cesti, v skupni dolžini 94 m. Novih konsumentov je priključilo podjetje v pretečenem letu 113.

O kiparskih in slikarskih delih v stolnici

V mariborski stolnici so bila opravljena restavratorska dela cerkvenih kipov in fresk. Javnost bo prav gotovo zanimala, da teh del nista izvršila mariborska obrtnika, marveč sta ta dela dobila

v Mariboru res odlične kipe in pozlatare, prav tako pa tudi izvrstne slikarje fresk. Med temi sta dva, ki ju kličejo celo na Hrvaško in v Srbijo, kjer sta restavriralta že nešteto cerkva, v Maribo-

PLANINSKI PLES 1. FEBR. V SOKOLSKEM DOMU

izvenmariborski kipar in izvenmariborski slikar. Seveda je zaradi tega dejstva med tukajšnjim obrtništvom opravljeno ogorčenje, to pa še tembolj, ker morajo naši obrtniki plačevati mestni stolnici cerkveni davek, dela pa jim pred nosom odzajemata tuja obrtnika. Neza- dovoljstvo je še tem večje, ker imamo

ru pa so njuno delo omalovaževali in oddali dela v stolnici Celjanu ter Ljubljancu. Nič ne oporeka, da nista zmogla za strokovna dela, vendar pa nam bo vsakdo pritrnil, če pravimo, da bi dela v mariborski stolnici morala dobiti mariborska obrtnika.

Staro pokopališče brez nadzorstva

Od zadnjega sklepa mestnega sveta v tajni seji, ki pa doslej še ni bil uradno objavljen, je ostalo staro mestno pokopališče v Strossmayerjevi ulici brez nadzorstva. Starega paznika g. Svenška so odpustili, a novega doslej še niso nastavili. Zato je opaziti na pokopališču razne nerednosti. Pokopališče se poljubno zapira in je navadno vprav ob nedeljah

zaprto, ko bi še marsikdo rad obiskal grobove. To pa doslej itak ni bilo mogoče, ker je bilo pokopališče, razen glavnega vhoda do Slomškove kapelice, popolnoma zasedeno. Šele večeraj je iz lastnega nagiba očistil tudi stranska pota dosegljivi pokopališki paznik. Ker je tudi cerkveno pokopališče javno, mora biti po zakonu občinstvu tudi dostopno.

Delovanje pobreškega RK

V nedeljo je bil občni zbor Rdečega križa na Pobrežju, na katerem se je dokazalo, koliko trudapolnega in požrtvovalnega dela ima društvo za seboj. Iz predsedniškega poročila g. Živka je razvidno, da je društvo samo za božičnico obdarovalo nad 300 otrok s perilom in čevlji. To za Pobrežje ni malenkost, če poudarimo, da nima društvo nobenega mecena. Vsa čast odboru za njegov trud in požrtvovalnost! Tajnik je poročal, da je društvo obhajalo lani desetletnico svojega obstoja in delovanja in da je bilo

lani odlikovanih nekaj odbornikov za trud in požrtvovalnost. Tekom leta je bilo več odrskih prireditev, 3 kinopredstave, 2 akademiji in 1 gostovanje. Podmladek RK šteje 125 otrok. — Iz blaginikovega poročila je nazorno razvidno, s kakimi majhnimi prispevki je društvo gradilo svoje delo, da je moglo ublažiti tolikim revnim šolarim gorje siromaštva. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen odbor z g. šol. upr. J. Živkom na čelu.

ELEKTRIFIKACIJA V KOŠAŠKI OBČINI

Na večerajšnji seji košaške občine, katero je vodil župan g. Kirar, so poleg tekočih zadev razpravljali tudi o elektrifikacijskih delih. Sklenjeno je bilo, da se bodo v doglednem času elektrificirali deli Počehove, Dolnje Počehove in Orešja (Melje). Za ta dela je določen znesek 20.000 din. — Zanimivo je tudi, da bo tovarna mesnih izdelkov Wögerer v Koški elektrificirala svoj obrat. Ker primanjkuje tekočih goriv, bo tovarnar zgradil velik transformator in preuredil obrat na električni pogon. Doslej je bil pogon na mineralna olja.

SANI SO GA POKOPALE

V mariborsko bolnišnico so pripeljali 23letnega hlapca Franca Pipuša iz Kamnice, ki ima obe nogi naibzže zlomljeni.

Ko je vozil les iz gozda, so se težko naložene sani prevrnile nanj in ga hudo poškodovale.

FALSKI PROMET V PRETEKLEM LETU

Falska elektrarna je lani proizvedla 176.6 milijona kilovatnih ur električnega toka, predlanskim pa za nekaj nad 3 milijone manj. Najvišja proizvodnja električnega toka je bila leta 1927., ko je znašala proizvodnja 180 milijonov kilovatnih ur, najnižja pa leta 1931, s 128 milijoni kilovatnih ur. Posredna lastnica falske elektrarne je neka švicarska družba, ki je imela lani 1.03 milijona šv. frankov ali 12.8 milijonov din čistega dobička.

VEČ DISCIPLINE NA KONCERTIH IN V GLEDALIŠČU.

V sredo je mariborska filharmonija

izvajala prekrasno delo češkega pesnika Bedřiha Smetane. Inicijativa prirediteljev je rodila mnogo sadu. Koncert slovenskega skladatelja je v teh časih prava uteha za poslušalca. Prireditev je prenašala ljubljanska radio-oddajna postaja. Nekaj minut pred osmo uro je bila dvorana le do tridesetimi napolnjena, ko pa je dirigent stopil na oder in razprostril roke, so ljudje jeli kar trumoma vdirati v dvorano. Potlej je sledilo tisto neskončno pokanje s stoli, glasno pozdravljanje kar preko dvorane, skratka, dirigent je bil naposled prisiljen začeti zakasni. (Kaj je dejala ljubljanska radijska postaja, brez dvoma ni vsem tako nejasno.) Potrebno je, da se koncertno in gledališko občinstvo vendar že nauči discipline. Nemir moti sodelujoče na odru in mirno občinstvo.

L. M.

ZA 17 MILIJONOV LIR BOMBAŽA

Kakor javljajo iz Milana se bo smelo v prvem četrtletju izvoziti iz Italije v Jugoslavijo za 17 milijonov lir bombažne preje. Cena bombaža je določena na 18 lir, kar se pravi, da je od lanskega avgusta dvignjena za 100 procentov.

Danes prilagamo »VEČERNIKU« položnice. Naročnike prosimo za nakazilo naročnine za februar. Zaostankarji naj tudi poravnajo naročnino, ker sicer izgube pravico do nezgodnega zavarovanja naših naročnikov za din 10.000.—. Izplačilo zavarovalnice je odvisno tudi od tega, če je imel naročnik, ki se je ponesrečil, vsaj 14 dni pred nezgodo naročnino v redu poravnano.

UPRAVA »VEČERNIKA«

Na Ljudski univerzi v Studencih predava v četrtletju Rupert Lintner o temi »Vojna na morju«. Pred predavanjem tedenske slike. — Poslušalci Ljudske univerze bodo prejeli ta večer vstopnice za prihodnje predavanje, ki ga pripravlja urednik »Totega lista« g. Božidar Podkrajšek.

Sodniški izpit je položil pripravnik Ivan Polovič pri tukajšnjem okrožnem sodišču.

Spomini na potresno leto 1917

Tudi leta 1917 je 29. januar padel na ponedeljek. Bila je še hujša zima in visok snež. Kmalu po 9. uri dop. se je zemlja zamajala, bobnenje, na to kratek toda močan sunek, občuten posebno v nadstropnih stanovanjih. Pol ure pred poldnevom se je potres ponovil, toda v Mariboru ne več tako močno. Potres so zaznamovali tudi seizmografi na Dunaju, Trstu in Poli. Žarišče potresa naj bi bilo kje na meji Kranjske in Štajerske proti Zagrebu.

Popoldne so že krožile po Mariboru prve Jobove vesti o katastrofi v Brežicah, da so popolnoma porušene in večina ljudi mrtvih. Pa se je ta prva vest hvale bogu izkazala kot zelo pretirana. Res

LOVSKI PLES

priredi Sokol Marenberg-Vuhred
1. februarja ob 20. uri. Zavedn
Slovenca vabijemo v obmejno postojanko

Cenj. naročnike, ki prejemale »Večernik« v upravi, prosimo, da plačajo naročnino. Dobili bodo izkaznico, s katero bodo dnevno prejemale »Večernik«.

UPRAVA

Stare pedesetake sprejemajo pošne blagajne samo še danes in jutri. S 15. februarjem bodo neveljavni.

Kronika nesreč. Na mesarskem trgu je padel vajencu Karlu Krajncu težak mesarski ploč na levo nogo in mu jo zdrobil. — Konj se je med kovanjem zgrudil 33 letnemu Juriju Planinsecu z Remšnika na desno nogo in jo močno poškodoval. — Pri smučanju blizu Konjic se je resno poškodoval 16 letni posestniški sin Leopold Klančnik. Vsi se zdravijo v mariborski bolnišnici.

V Nemčijo smejo potovati po izjavi tukajšnjega nemškega konzulata samo neporečeni naši državljani, vsi drugi bodo na meji zavrženi.

Namesto venca na grob svojega brata je daroval g. Alojz Podlisnik 200 din za košaške občinske reveže.

Nova telefonska proga Maribor—Sežana je bila te dni odprta. Pristojbina za en govor znaša 2.25 zlatih frankov.

Rešen smrti v snegu. Za Tremi ribniki so zakasneli smučarji v snegu naleteli na okoli 25 let starega moškega, ki je negiben ležal. O najdbi so takoj obvestili stražnika, ki je ugotovil, da so vinjenega mladeniča vrgli iz neke gostilne v Ribniškem selu. Če bi ga ne bili našli smučarji, bi bil poučilo gotovo zmiznil.

BROADWAY BAND gostuje od 1. februarja dalje v Veliki kavarni.

Sokol I. Vstopnina samo 5 din, godba prvovrstna, kapljica izvrstna, vse bo veselo, ker se bo pri nas do zore vrtelo!

Kino

Grajski kino. Zarah Leander v zadnjem nemškem filmu »Pesem pustinja«. Kupite vstopnice v predprodaji.

Esplanade kino. Do vključno srede vesela, razkošna opereta »Serenada ljubezni« z Janetne Mac Donald.

Union kino. Do vključno torška »Sekova hči«. Orientalski vefelfilm, krasna vsebina, očarujoča muzika z Denise Bosc. Klasično pariško lepoticco v glavni vlogi.

Mariborsko gledališče

Torek, 30. jan., ob 20.: »Othello«. Red B

Sreda, 31. jan.: Zaprt.

Četrtek, 1. febr., ob 20.: »Neopravičena ura«. Znižane cene.

Prihodnja glasbena premiera v mariborskem gledališču. — Straussova romantična, krasnih in prikupnih valčkov bogata klasična opereta »Cigan baron« — se pod vodstvom kapelnika Herzoga in v Rasbergerjevi režiji že pridno pripravlja.

Radio

Sreda, 31. januarja

Ljubljana: 7.15, 12., 20.45 (Cajkovskij) in 22.15 Ploščice; 13.02 Sramel »Stirje fantje«; 18. Mladinska ura; 19.20 Vzgojna prednost naših pesmi; 20. Klavirski trio; 22. Slovenski vokalni kvintet. — Zagreb: 22.20 Prenos plesne glasbe. — Beograd: 12.35 in 13.10 Veliki RO; 20. Prenos opere. — Sofija: 6.35, 7., 18., in 18.45 Lahka in plesna glasba; 19.50 Prenos opere. — Milano: 17.15 Vokalni koncert; 21. Simfonični koncert. — Firenzo: 17.15 Vokalni koncert. — Rim: 21. Wagnerjeva opera Lohengrin. — Budimpešta: 18.50 Duet na cimbalih; 13.30 in 23.20 Ciganski orkester; 20.10 Koncert monakovske filharmonije.

»Kaj bi plesl vsi ti vsakoletni? Njim ne sije večna, plesna zarja. Le planinski ples — zares nesmrtni v tradiciji prvega je februarja.«

Zanimivosti

Finci in Madžari

Finci in Madžari dolgo niso vedeli za rasne in jezikovne vezi, ki jih vežejo. Sorodnost med tema narodoma so odkrili šele zgodovinarji in lingvisti, ko so začeli zadnji dve stoletji globlje proučevati jezik in zgodovino obeh narodov.

Prvi, ki je opozoril na sorodnost med Finci in Madžari pa ni bil niti zgodovinar niti jezikoslovec, ampak hamburški zdravnik Martin Vogel, ki je živel v 17. stoletju. Tudi pri filozofu Leibnitzu našel podobnost laponskega dialekta z madžarskim narodom soroden finskemu. Vendar pa so bili prvi koraki, ki so se tikali odkritja podobnosti med obema narodoma storjeni šele koncem 18. stoletja. In sicer je madžarski astronom Jan Šajnovič ob priliki potovanja po Japoniji opazil podobnost laponskega dialekta z madžarskim jezikom. V kratkem času je nabral kakšnih 150 besed, ki so imele podobne korene. Strokovno je nekaj kasneje obdelal to vprašanje Samuel Gjarmati, ki se ga na splošno smatra za ustanovitelja primerjalnega finsko-madžarskega jezikoslovja.

Odkritja v 19. stoletju so pa pokazala, da so tako Madžari kakor Finci dve veji večje družine ter da se njim podobna plemena nahajajo še v Severni Rusiji kot Bogulji, Zrijani, Botjaki in Ostjaci. Da bi čim bolj spoznala te svoje daljne rojake, sta dva smela jezikoslovca Madžar Riguh in Fincec Kastrel odšla na celo desetletje od 1840 do 1850 v brezmejne stepe v Severni Rusiji. Zaradi prevlekljih naporov sta morala učenjaka leči mlad v grob, vendar pa sta zapustila dragoceno znanstveno snov. Njuni učenci so nadaljevali začeto delo ter ustanovili 1883 v Helsinkih finsko-madžarsko društvo, ki je poskrbelo, da so se kulturne vezi med obema narodoma ojačile.

Danes se na univerzi v Budimpešti predava finski jezik, a madžarski na univerzi v Helsinkih. Enako dobivajo že gimnazijci na madžarskih srednjih šolah vpogled v finščino ter se začnejo seznanjati s finsko literaturo.

Pajki so najboljši vremenski preroki

Mnoge živali veljajo za dobre vremenske preroke. Posebno pripisujejo te lastnosti pajkom, češ da se razumejo na vreme. Oni so celo vplivali na vojne dogodke.

General Quatremere, ki je 1787. sodeloval v uporih holandskih rodoljubov proti pruskim četam, je bil obsojen na 25 let ječe. V zaporu so mu bili pajki edini tovariši in po njih ponašanju je spoznal kakšno bo vreme. Ta izkustva je uporabil, ko je 1794. prodiral francoski general Pichegru proti Holandski. Ta je že

Rekordni uspehi Dornierovih letal

Pred 25. leti je dr. Claudius Dornier začel graditi svoje slavne hidroplane. Kot konstruktor v Zeppelinovih tovarnah je zgradil prve kovinske hidroplane DO RS I, DO RS II in DO RS III. Ti hidroavioni so bili predhodniki največjega letala »težjega od zraka« DO X in DO 18, ki sta večkrat preletela Atlantik. S senzacionalnim poletom iz Anglije v Brazilijo 27. marca 1937 sta hidroletala brez spuščanja premerili 8500 km v 43 urah.

Dornierov muzej v Friedrichshafnu je verna slika dela sposobnega konstruktorja. Dornier je že l. 1917 konstruiral majhna lovska letala za Nemčijo, ki so zbužala senzacijo v svetu. Prvi Dornier Wall Gs I so Nemci potopili v Baltiku, da bi zavezniki ne zvedeli o njegovi gradnji. Prepoved gradnje letal po mirovni konferenci je Dorniera težko zadela. V Marina di Pisa je odprl nove delavnice, kjer je konstruiral nov lovski tip letal »Falke«.

Leta 1923 so se njegove tovarne preselile v Manzell. V l. 1925 so Dornierova letala osvojila 18 svetovnih rekordov in Dornierov Komēt III je prvi preletel Alpe na progi Monakovo—Milan. Leta 1926 so predstavili podjetja v Althernheim v Švici. Tam je nastal DO X. Ves svet se je zanimal za rekorde novih letal. Japonska, Španija, Holandska in USA gradijo letala po Dornierovih načrtih in plačujejo delež konstruktorju.

Med najznačilnejšimi poleti Dornierovih letal je svetovni rekord DO X, ki je 1930 letel preko treh delov sveta. Leta 1935 je bil zgodovinski polet DO 18 v Ameriko, s katerim je bila otvorena redna zračna zveza Luithanse preko Oceanusa. Na Dornierovem aparatu je letel Andersen na severni tečaj, major Franko pa trikrat preko Atlantika. Švicarski pilot Mittelholzer je na Dornieru letel iz Svicedo Capetowna v Južni Afriki.

Več avtomobilov kakor prebivalcev

Največ avtomobilskih kuriozitet ima seveda dežela neomejenih možnosti, Amerika. Tam ima n. pr. mesto Cleveland v državi Oihio več avtomobilov kakor prebivalcev. Na 290.564 meščanov pride namreč 294.000 avtomobilov. Največ avtomobilov na svetu pa ima Los Angeles, kjer je 851.556 »samodrčev« na

1.238.048 prebivalcev. Šele za njim pride Newyork.

Kurioznost zase so tudi ameriške kazni za avtomobiliste. V državi Ufah je vsak šofer, ki naglo vozi in do smrti povzoci človeka, obsojen, da mora biti uro dolgo zaprt skupaj z mrtvecem, da si lahko temeljito izpraša vest o svoji krivdi.

Maršal Moltke in prebrisan kadet

V življenju nemškega maršala Moltkeja, ki v vojni ni bil nikoli premagan, se je primerila nekoč epizoda, v kateri je sam priznal, da ga je nasprotnik premagal. Bil je to neki običajen kadet.

Moltke je prišel na pregled kadetske šole v Lichterfeldu. Maršalu so pohvalili nekega kadeta, ki je posebno nagel v jednatih odgovorih. Maršal je prikimal in se odločil, preizkusiti mladeniča.

Zardevanja se nikakor ne moreš navaditi, pač pa se mu lahko odvadiš.

Zenino pridnost spoznamo na moževi srajci, moževo zvestobo pa na ženinem obrazu.

Sli so v razred, kjer je sedel kadet. Maršal, drugače zelo molčeč človek, je sam stavil vprašanja. Poklical je kadeta in ga iznenadil z ostrim vprašanjem:

— Kako široka je Seina pred Londonom? Kadet ni razmišljal, naglo je odrezal:

— Prav toliko kakor Temza pred Parizom, ekscelencia!

Moltke je priznal, da je poražen. Kislo se je nasmehnil in dejal:

— Potolkel me je in napravil izpit z odličnim uspehom!

— S tem imam mnogo uspehov. Prodajamo jih na tucate.

— No, res lepo! Koliko pa stane tucat?

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNIH LJUDI NA ZEMLJI 71

»Ukazala si bo sama. Ker si bila ti iskrena, hočem biti še jaz: Joro sem ljubil tudi preden si ti prišla prav tako silno, kakor jo sedaj. Razložek je bil samo v tem, da si še nisem bil popolnoma na jasnem, kaj naj storim. Ti si mi res usmerila pogled na edino še preostalo pot, toda nikar ne misli, da te poti tudi sam ne bi našel. Samo iskanje bi bilo morda trajalo nekaj več časa.«

»Kljub temu ti ne morem dovoliti, da bi šel z Joro skupaj v smrt!« je vzkliknila Mana in mu zastavila pot k vratom.

»Tega ne moreš prepričati.«

»Pač, obvestila bom o tvoji nameri vélikega in tvojega očeta.«

»Obvestiš lahko tudi ves Rayanipur, a hočeš. Moj sklep je trden. Nihče na svetu me ne more več zadržati.«

Ramas je okrenil Mani hrbet in hotel oditi, toda dekle je stopila k njemu in dejala:

»Grem s teboj k njej.«

»Tega ti ne branim.«

Ramas in Mana sta odšla proti Seonijevi vili, a nista vso pot spregovorila niti besede. Molče sta stopala drug ob drugem. Okoli vile je bilo vse mrtvo in tiho.

Nikjer ni bilo žive duše. Mana se je pri vratih najavila in vstop se je odprl. Stopila sta do vrat Jorine sobe in Mana je potrkala. Ker se ni nihče oglasil, jih je sama odprla in pogledala notri. Jora je zopet sedela na divanu in nemo strmela pred se. Bila je v enem tistih svojih položajev po nesreči, ko so njene misli do cela otopele in ni vedela niti tega, kaj se okoli nje dogaja. Ko je Mana opazila položaj, se je obrnila k Ramasu in mu zašepetala:

»Pojdi sam naprej! Jaz ostanem zunaj. Toda bodi previden. Jora je zopet v svojem na pol kataléptičnem stanju.«

Ramas je stopil v Jorino sobo in Mana je sama za njim zaprla vrata, ker odšla k Jorini materi Malvi. Ko je bil Ramas z Joro sam, se je hitro vrgel k njenim nogam. Šele tedaj se je zganila. Njena dotlej bleda lica je pobarvala živa rdečica. Planila je kvišku, razprostrla roke in se zgrudila k njemu. Tako sta ostala negibno nekaj trenutkov, samo trčevito ihtenje je stresalo njuni telesi.

Potem se je Ramas dvignil, prijel Joro, jo posadil na divan in sedel k njej.

»Ramas...« je vzkliknilo dekle.

»Jora...« je zajecjal on, jo privil k sebi in poljubil.

»Ti si prišel k meni?« je zajecjala čez nekaj tihih trenutkov trpke blaženosti dveh, ki sta se našla po neskončnem trpljenju znova, a brez upa v obstanek sreče snidenja.

»Prišel sem, Jora, ker mi brez tebe ni mogoče živeti.«

»Tudi meni ni mogoče brez tebe.«

»Ali si veliko trpela?«

»Ne vprašuj! Ako ne bi bilo Mane, me že davno ne bi več bilo. Toda — saj je itak vse nesmiselno. Tvoja ne morem več postati.«

»Potem pojdeva skupaj...«

»Kam?«

»V smrt.«

»Ti bi šel? Z menoj? Zaradi mene?«

»Da, Jora, s teboj. Zato sem tudi prišel k tebi.«

»Tako zelo me ljubiš?«

»Tako zelo, da ti tega nikoli ne bi mogel povedati. Šele v smrti boš doumela.«

»Hvala ti!« je zašepetala Jora. »Samo na ta trenutek sem še čakala. Hotela sem izvedeti, ali si me zares tako zelo ljubil, kakor si mi zatrieval, preden odidem svojo edino še mogočo pot. Sedaj grem lahko...«

»Preden odideva oba skupaj, reci!« je ugovarjal Ramas.

»Ne, preden odidem sama.«

»Kaj naj to pomeni?«

»Da moraš ti še živeti.«

Sokolstvo

ŽUPNI ŽIMSKI ZLET S SMUCARSKIMI TEKMI MARIBORSKE SOKOLSKE ŽUPE

Za sokolski smučarski zlet in tekme je odrejen sledeči spored: Odhod tekmovalcev v soboto 3. februarja popoldne z vlakom ob 14.30 uri do Ruš in na Sokolski planinski dom odnosno na Ruško kočjo, ali iz Maribora preko Sv. Bolfenka in Razglednega stolpa. Tekmovalci prenočijo v Sokolskem planinskem domu in na Ruški koči. V nedeljo ob 7.30 zbor vseh tekmovalcev pred domom. Ob 8. uri nastop naraščaja za izmenski tek, za njimi člani. Ob 9. nastop ženskega naraščaja za tekmo v lažjem slogu, za njimi članice. Ob 13.30 uri nastop članov in članic za smuk vezan z liki, za njimi nastopi naraščaj. Po končani tekmi odhod v Ruše v Sokolski dom, kjer bo prijateljski sestanek z razglasitvijo rezultatov. Ostali udeleženci naj se pridružijo tekmovalcem ali pa skupini, ki odhaja iz Maribora v nedeljo ob 7. uri izpred Narodnega doma za prenočišča in prehrano se prijavite svojemu društvu, ki je prejelo točna navodila v okrožnici. Zdravot. Načelnštvo M. S. Z.

SMUŠKE TEKME SOKOLA III

V nedeljo je priredil Sokol Maribor III izbirne smuške tekme za župno tekmovanje na Pohorju. Proga je bila dolga 12 km. Tehnično vodstvo je bilo v rokah Vojka Perharcja in Lojzeta Ferša. Tekmovalci so bili razdeljeni v tri skupine. Med člani je dosegel prvo mesto Ribič Štefan s časom 51.20, 2. Ribarič Ivo 54.05, 3. Golob Jože 56.20, 4. Zohar Fr. 56.40 in 5. Torkar Jože 59.25. Med naraščajem je bil prvi Fuks Erik 53.15, 2. Kokolj Ivan 53.50, 3. Felser 57.35 in 4. Šef Alojz s časom 58.20.

I Sokolsko društvo Pragersko je priredilo v nedeljo za članstvo lep izlet z sankami in smučmi. Izlet je organiziral starosta Sursak Alojz.

I Sokolska četa pri Mali Nedelji je imela občni zbor. Številne prireditve in novourejeni dom pričajo o delu čete med narodom v neposredni bližini državne meje. Četa ima okrog 130 pripadnikov in je bila ustanovljena 1932. Dolgoletni predsednik g. Čeh je bil od ustanovitve naprej starosta Sokola. Sedaj so ga izvolili za častnega starosta. Novi starosta čete je Avgust Lukačič.

I Gornjeradgonsko sokolsko društvo je na svoji zadnji seji sklenilo najeti začasno zasilno sobo od stavkenika g. Frica Fekonja na Sp. Grisju, v kateri se bodo v bodoče vršili tedenski sestanki članstva ter telovadba naraščaja in dece. Na pustno soboto 3. februarja bo maskaradni ples v kolodvorski restavraciji. Čisti dobiček te prireditve je namenjen v fond za zgradbo doma.

I Celjsko tekmovalstvo v smučem teku za višjo in nižjo dečo Sokola-matiče je bilo v nedeljo na progi okrog Hriba sv. Jožeta do »Skalne kleti«. Startalo je 30 pripadnikov višje in 9 pripadnikov nižje dece. Rezultati so bili sledeči: Višja deca: 1. Franc Robnik, 2. Milenko Roš, 3. Ivan Velepec, Nižja deca: 1. Janko Četina, 2. Cvetko Mahkovec, 3. Mojmir Sepe. Po tekmah je bila deca pogoščena s čajem v »Skalni kleti«. Tekmam je prisostvovalo mnogo občinstva.

(Dalje.)

Kultura

Ob smrti dr. Pavla Grošlja

V soboto je umrl v Ljubljani naš znani prirodoslovec in pisatelj prof. dr. Pavel Grošelj, eden izmed tistih tihih kulturnih delavcev, ki se sicer ne rinejo vsiljivo v ospredje, je pa zato njihovo delo toliko bolj vztrajno in dragoceno. Mimo tega je bil pokojnik mož izredno široke izobrazbe in vseskozi humanist. Rodil se je Grošelj 9. februarja l. 1883. v Ljubljani, kjer je studiral tudi gimnazijo, visokošolske studije je pa dovršil na Dunaju in postal doktor prirodoslovnih ved. Nato je bil srednješolski profesor v Ljubljani. Med svetovno vojno so ga povabili na univerzo v Zagreb, a povabila ni sprejel; šele ko je bila ustanovljena slovenska univerza v Ljubljani, je sprejel mesto honorarnega profesorja na medicinski fakulteti, ostal pa tudi še dalje profesor na ženski gimnaziji.

V svojih visokošolskih letih je nastopil v javnosti najprej kot pesnik in literarni kritik, napisal je n. pr. med drugim studijo »Prešeren in Petrarca«. Kmalu se je pa ves posvetil prirodoslovju in prirodopisu in izdal celo vrsto odličnih razprav s tega področja v slovenščini in v nemščini. Popularen je postal posebno

po svojih poljudno, a vendar strogo znanstveno pisanih sestavkih iz svoje stroke, ki jih je objavjal v raznih naših časopisih, v zadnjih letih zlasti v »Proteusu«, katerega je sam ustanovil in več let urejeval. V tem našem odličnem mesečniku je raztreseni izredno veliko njegovih prispevkov, ki se odlikujejo pred vsem po jasnosti in lepoti jezika. Vidi se, da je pokojni dr. Grošelj združeval v sebi odlike pesnika in znanstvenika, kar se zgodi redkokdaj v tako harmonični obliki. V tem oziru je bil naslednik našega velikega prirodoslovca Erjavca, »slovenskega Brehma«. Škoda le, da so njegova dela te vrste raztresena. Bilo bi jih treba čimprej zbrati v knjižni izdaji.

Kot človek je bil pokojnik mož širokih naprednih in demokratičnih pogledov, ki so segali na skoraj vsa področja človeškega udejstvovanja. Zelo razgledan je bil tudi po književnosti in je sodeloval kot soustanovitelj in odbornik pri naši veliki založnici Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Z njim smo izgubili Slovenci javnega delavca, ki ga bomo težko pogrešali, zato bo ostal njegov spomin trajno v zgodovini naše kulture. -r.

Naša niže organizirana šola je glavna tema, ki jo obravnava letošnji dvojni 3.-4. zvezek »Popotnika«, časopisa za sodobno pedagogiko. Za uvod je objavljen sestavek uredništva »Tam po hribih in planinah...«, ki nas opozarja, da se skriva za našimi prirodnimi lepotami čisto revščina, segajoča tudi na vzgojna, zlasti šolska področja. Zato hoče časopis posvetiti prav tem hribovskim in planinskim krajem in domačijam posebno pozornost ter poskrbeti za to, da bi bili tudi oni deležni modernih izsledkov pedagogije. Izhajajoč iz tega stališča, razpravlja nato Josip Jurančič o socialni strukturi vasi in niže organiziranem šolstvu. Razprava je bogata na mnogih prav zanimivih podatkih, ki nam nudijo nazoren vpogled v naše slovensko ljudsko šolstvo. Vladko Majhen razpravlja o direktni in indirektni zaposlitvi otrok na niže organiziranih šolah, Fran Jandl o načnem načrtu niže organizirane šole, Oskar Hudales o vprašanju učbenikov in učil na niže organiziranih šolah, urednik Ernest Vranc objavlja prispevek »V vaški šoli nekoč in danes«, a Jože Kocbek »Državne meje se spreminjajo«. Slede še prispevek Vilka Kolarja »Iz prakse na obmejni enorazrednici«, drobiž »Po pedagoškem svetu« in književni pregled.

Mali gospodar. Zveza društev »Mali gospodar« v Ljubljani je pričela izdajati za letošnjim letom mesečnik istega imena, katerega prva številka leži pred nami. Njegov namen je nuditi rejcem malih živali strokovni pouk in nasvete, o čemer naš seznanja uvodnik »Na pravi poti smo«. V časopisu, ki obsega 20 strani velike četverke, so nasveti za rejce malih živali v februarju, spisi o odpiranju in spravljanju jaje, o angorskih kuncih, kozah, golobih, ovcah, prašičih, sadnem in zelenjadnem vrtu, zdravljenju malih živali, mesnih izdelkih itd. Zvezek zaključujejo društvene vesti, list pa urejuje šolski upravitelj Leopold Paljk. Naroča se v Ljubljani, Gajeva ul. 9/I. Uredništvu bi priporočali več važnje pri terminologiji, zlasti pa bi bil že čas, da bi se opustila neznosna skovanka »kuncereja« in nadomestila z edino slovensko »rejo kuncev«.

Smrt madžarskega publicista. Te dni je umrl v Budimpešti v visoki starosti madžarski časnikar in publicist Jožef Vészi, urednik in glavni urednik več dnevnikov, kulturni kritik in mentor. Posegal je dolgo let tvorno v madžarsko kulturno življenje.

Spomnite se CMD

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par najmanjša priložnost za to oglasje le 20.— Družbe preklicati dopisovanja in ženitovanjski oglasi 10.— po besedi Najmanjši znesek za to oglasje le 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasni davki za enkratno objavo znaša 20.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ga se vnaprejšnjem plačilo s naročilom ali pa ob poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pisemne odgovore sledi malih oglasov se mora priložiti znak za 2 dni.

Razno
ALI ŽE VESTE?
 Da kupite najcenejše specerijsko in kolonialno blago, kakor tudi vsó zelenjavo v trgovini Lešnik, Krekova 6. 13891-1
GOSPODINJE!
 Specerijsko blago, kavo, riž, čaj, olja, čokolado, kekse, kandite dobite pri tvrdki »KAVALIR«
 Gosposka ul. 28. Dostavlja se na dom. 14064-1
NOVA GOSTILNA
 Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da odpreme dne 3. februarja t. l. svojo novo gostilno na vogalu Radvanjske in Makarjeve ulice (za Rapidom). Cenene goste bom vedno najpazljivje postregla z najboljšimi nijačami in vsakovrstnimi jedili. Se priporoča za cenj. obisk Andrejek Viktorija, gostilničar, ka. 14075-1

NOVA DAMSKA KAPELA
 Od 2. februarja nova damska Jazz-kapela s slovečo harmonikarico Sofijo v restavraciji »Ljutomer«, Stibler. 14081-1
NA DOBRO HRANO
 sprejem več delavcev ali nameščencev. Sredi mesta in poceni. Vprašati v Kneza Kocelja ulici 24-I. vrata 4. 14088-1
»EFKA MIZARSTVO
 Frančiškanska 12. opozarja, da kljub podražitvi materiala izdeluje pohištvo po solidnih cenah ter se priporoča. V zalogi ima gotovo šperano spalnico naprodaj. 14090-1
Posesi
NOVA HIŠA
 z vrtno, niivo in vodnjakom naprodaj. Cena 18.000 din. Resni kupci naj vprašajo: Maribor-Pobrežje. Nasipna ulica 76. Waingerl. 14076-2

HIŠO
 od 50—150.000 din vrednosti v okolici Maribora kupim. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Gotovina«. 14077-2
Prodaj
MED
 ajdov, cvetlični in medicinalni priznane kakovosti od dia 14.— naprej pri čebelarju O. Crepinko, Zrinjskega trg 6. Preprodajalci popust. 13850-4
PES
 pravi volčjak, dober čuvaj, naprodaj. Kainica št. 26, pri brodu. 14073-4
Sluzbo dobi
VEČ TKALK
 izvežbanih na revolvercali, sprejememo s takojšnjim nastopom. Javiti se: Ptuj, Breg 12. 14079-9
Kapital
POSOJILO
 6000 din rabim takoj na posestvo proti vknjižbi na prvo mesto. Lipovnik Ivan, Radvanje 4. 14083-16

GRAJSKI KINO

Telefon 22-19

Od danes, torka 30. januarja 1940, prinašamo veliki avanturistični film

Pesem pustinje

Velefilm iz tajinstvenega Orienta.

Zarah Leander

najboljša filmska igralka v glavni vlogi.

ZARAH LEANDROVE

zadnji najlepši in najdovršenejši nemški film.

POZOR! Ze danes Vas opozarjamo na velefilm, ki ga predvajamo po »Pesem pustinje«.

Amanda (Cacefree)

Z GINGER ROGERSOVO IN FRED ASTERJEM je ena najboljših veseloiger, plesalo se pa še v nobenem filmu ni tako, kakor v tej briljantni ameriški komediji.

Stanovanje

STANOVANJE
 krasno, 2- in 3-sobno, poceni oddam pri kolodvoru Tezno. Ptujška c. 33. 13954-5

STANOVANJE
 lepo sončno 3-sobno, oddam v novo zidani hiši, Slovenska 37, s 1. februarjem. Vprašati Gospojna ulica 13, Schmidt. 14080-5

STANOVANJE
 sobo s štedilnikom, takoj oddam. Kaluder, Meljska 58. 13086-5

STANOVANJE
 soba in kuhinja, oddam. Jelačičeva ul. 5. 14089-5

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO
 za dve osebi, s posebnim vvhodom, takoj oddam z vsó oskrbo ali brez. Ruška c. 3. Maribor. 14071-7

NA STANOVANJE IN HRANO
 sprejem solidnega gospoda. Mlinska 35. 14074-7

SEPARIRAN KABINET
 in opremljeno sobo oddam takoj Maribor, Jerovškova cesta 72. 14078-7

SOBO
 v novi hiši s souporabo kopalnice oddam. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 14082-7

SOBO
 s posebnim vvhodom, poceni kurjava, oddam. Erjavčeva ul. 12, Melje. 14084-7

SOBO
 opremljeno, separirano, blizu kolodvora oddam. Zrinjskega trg 6-II, vrata 9. 14085-7

Sobo išče

SOBO
 s hrano ali brez išče gospod. Pisemne ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Zelezničar«. 14070-8

MODERNI VOZICKI

Karbidne svetilke

karbidni gorilci vseh vrst po ugodnih cenah zopet na zalogi pri tv.

PINTER & LENARD
 d. z. o. z.
MARIBOR

Perilo „LAMA“

velika izbira pri Jurčičeva ulica 4

Zahvala

Potri neizmerne žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nas tolažili ob tragični smrti naše

Marije Frank

Posebno se zahvaljujemo tovarnarju gosp. Hutterju, vsem njenim tovarišicam, kakor tudi vsem ostalim, ki so ji s častnim sprejemstvom in s poklonjenim cvetjem izkazali poslednjo čast.

V Mariboru dne 30. januarja 1940.

Jernej Lah.

Naznanjamo tužno vest, da nas je naš iskreno ljubljani soprog, oče, gospod

Martin Hernah

gostilničar v Selnici ob Dravi

za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega bo v sredo ob 3. uri, Selnica, 30. januarja 1940.

Zalujoča soproga Katarina, sin Herman in snaha Tončka, hčerki Angela in Pepca.

V Mariboru ima največji uspeh »Večernikov« oglas!